

Perulunnartumik imaluunniit navianartorsiorluni napparsimasoqartillugu napparsimasuusup nunagisani qimallugu kattorsartinnermi nalaani ilaqutaasumit ilaqartin-neqartarnissaa periarfissikkumallugu Kalaallit Nunatsinni napparsimanermi sillimmasiinnermut (sygesikring) assingusumik pilersitsisinnaanissaq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq, Agathe Fontain)

Naalakkersuisut napparsimanermi sillimmasiisarnermut assingusumik pilersitsisinnaanissaq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuummut qujapput.

Oqallisigineqakulasartooq siunnersuummi pineqarpoq, ilaquttamik ingiallorteqarani illoqarfigisap avataani nakorsartinneq nakorsartittumut taassumalu qanigisaanut annertuumik sunniisarmat.

Naalakkersuisut ilisimalluarpaat napparsimasut napparsimanerisa nalaani napparsimareernermillu kingorna misissortikkiartortarneranni atugassarititaasut pitsaasut ilaqutaasunillu akulerusimatitsineq napparsimasunut pingaarutilerujussuusut.

Napparsimanermi sillimmasiineq kikkunnut tamanut aaqqissuussineruvoq napparsimanermut atatillugu akeqanngitsumik akiligassalluunniit ilaannaanik akiliuteqarluni katsorsarneqarnissamut periarfissiisoq, akerlianilli peqqissuunissamut sillimmasiineq sillimmasiineruvoq inuit namminerisaminnik pisarisinnaasaat napparsimanermi pilertortumik katsorsarneqarnissamik siunertaqartoq. Napparsimanermi sillimmasiisarnermik tamanut atuuttumik pilersitsisoqarpat, qanigisaasut katsorsaanerup ilaatut isigineqartariaqalernerannik tamanna isumaqassaaq.

Napparsimasup najugaqarfimmi avataani misissorneqarnerani katsorsarneranilu kiffartuussinerit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 2-mi, 24. januar 2005-imeersumi ullumikkut Peqqinnissaqarfimmit aallaavigineqartumi imatut allassimasoqarpoq:

Napparsimasut Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi uninngasut toqussutaasinnaasumik tassanngaannartumik napparsimasut najukkaminnit aallarunneqassagunik qanigisaasumik ataatsimik ingiaqateqartinneqarsinnaapput. Nakorsap sukkulluunniit napparsimasumik passusisup toqussutaasinnaasumik tassanngaannartumik nappaataanersoq aalajangertussaavaa. Napparsimasup nappaataa tassanngaannarunnaartutut toqussutaasinnaajunnaartutullu nalilernerqarpat, Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfiup unnuinissamut nerisaqartitsinissamullu pisussaaffeqarnera unittarpoq. Tamatuma kingorna ingiaqataasup unnuinini nerisaqarninilu nammineerluni akilertussaavai.

Inuusuttuaqqat 18-it inorlugit ukiullit qanigisaminnik ataatsimik ingiaqateqarnissaminnut pi-sinnaatitaaffeqartuaannarput.

Aaqqissuussinerup taassuma kikkunnut tamanut atuuttussanngortinniarneqarnissaa anguniar-neqassappat, ukiuni kingullerni qanoq ingerlasoqarsimanersoq qimerluussallugu pisariaqar-poq.

2010-mi napparsimasut 18-ileereersimasut 2.700-t missaat sinerissami peqqissaavinniit Dron-ning Ingridip Napparsimmavissuanut nuunneqarput, taakkualu ullut uninngavii katillugit 30.000-it missaanniissimapput. Taakkua saniatigut napparsimasut 18-ileereersimasut 840-t missaat katsorsartikkiartorlutik Danmarkimut Islandimulluunniit nuunneqarsimapput, taakku-
alu ullut uninngavii katillugit 9.000-usimapput.

Oqarutta angalanermut aningaasartuutit agguaqatigiissillugit 8.000 kr.-iusut, unnuinermut ne-risaqarnermullu aningaasartuutit 1.000 kr.-iullutik, katsorsartinneq nunatsinni nunamiluunniit allami ingerlanneqarpat, siunnersuut taama ittoq qanigisaasunit tamanit ator-neqassappat, taamatut aaqqissuussineq ukiumut 67 mio. kr.-it missaannik akeqassaaq. Tassanilu aamma pi-neqarput ilaqutaasut Napparsimasup najugaqarfimmi avataani misissorneqarnerani katsorsar-neranilu kiffartuussinerit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 2-mi, 24. januar 2005-imeersumi pineqartut.

Aningaasat taakkua maannakkut Peqqinnissaqarfimmut aningaasaliissutaareersimasuneer-suussappata, tamanna napparsimasut ikinnerusut nappaatiminnik katsorsartittalernerannik kinguneqassaaq.

Nunatsinni akileraartussaataasunik 48.500-inik inoqartumi napparsimanermi sillimmasiisar-nermik aaqqissuussineq taamaattoq, innuttaasut akileraartussaataasut tamarmik ukiumut 1.380 kr.-inik akileraarnerulernissaannik kinguneqassaaq.

Aaqqissuussinerup nappaatinut aalajangersimasunuinnaq atuutinneqarnissaa kissaatigineqar-pat, ileqqorissaarnissap tungaatigut kikkut ilaatinneqarnissaat kikkullu ilaatinneqannginnis-saat eqqarsaatersuutini ilisimalluaqqissaarneqartariaqarpoq.

Tamatuma saniatigut pissutsit allat aamma eqqumaffiginissaat pingaaruteqarpoq. Aaqqissuus-sineq taama ittoq atuutilersinneqassappat, pissutsit apeqqutillu aaqqissuussinerup nassatarisai isummerfigineqartariaqartut pingaarutillit arlaqarput. Tassani ilaatigut uku pineqarput:

- Qanigisaasup piffissami ingiaqataanermi nalaani sulinnnginnissaa, tamatumalu kingun-erisaanik inuiaqatigiit ullunik suliffiusunik amerlasuunik annaasaqarnissaat.
- Qanigisaasup ingiaqataanermi nalaani isertitassaagaluminik annaasaqarnissaa.
- Sulisup qanigisani ingiaqatigissappagu, sulisitsisup qaningisaasoq **pinngitsoorani** sulinnngiffeqartissavaa?

- Qanigisamik ingiaqateqarnissamut tunngatillugu kikkut tamarmik naligiissitaanissaat kissaatigigutsigu, sulinermi isumaqatigiissutini piumasaqaatit sunnerneqassapput.
- Sulisorisap napparsimanerani sulliviup suut akisussaaffigai inuttullu pisussaaffigalugit (CSR – Corporate Social Responsibility)?

Taamatut oqaaseqarlunga oqallilluarnissamik kissaassivunga.